

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 25 juli 2022

Mål nr

B 2725-22

ANSÖKANDE STAT

Republiken Turkiet

PERSON SOM FRAMSTÄLLNINGEN AVSER

Johan Gustavsson (Okan Kale), 19871103-2873

Medborgare i Turkiet

Frihetsberövande: Häktad

c/o Maria Gustavsson

Rimfrostgatan 117 Lgh 1102

418 40 Göteborg

Offentlig försvarare: Advokat Camilla Wester

Advokat Camilla Wester AB

Drottninggatan 38

411 07 Göteborg

SAKEN

Prövning enligt 18 § lagen (1957:668) om utlämning för brott

Dok.Id 238883

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax -	08:00–12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15–16:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Högsta domstolen förklarar att det inte finns hinder enligt utlämningslagen mot utlämning av Okan Kale till Republiken Turkiet för verkställighet av fängelsestraff samt att en sådan utlämning inte heller är oförenlig med Europakonventionen.

Högsta domstolen förklarar att det enligt 10 § andra stycket utlämningslagen finns hinder mot utlämning av Okan Kale till Republiken Turkiet för lagföring.

Camilla Wester ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av Okan Kale med 174 980 kr. Av beloppet avser 93 810 kr arbete, 34 980 kr tidsspillan, 11 194 kr utlägg och 34 996 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

Okan Kale ska fortfarande vara häktad i utlämningsärendet.

Sekretessen enligt 21 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för uppgifter om Okan Kales personliga förhållanden som har lagts fram inom stängda dörrar ska fortsätta att gälla.

SKÄL**Utlämningsframställningarna m.m.***Inledning*

1. Turkiet har begärt att den turkiske medborgaren Okan Kale ska utlämnas dit för verkställighet av fängelsestraff samt för lagföring.

Utlämning för straffverkställighet

2. Begäran om utlämning för straffverkställighet avser två domar meddelade av Turkiets högsta domstol. Enligt den första domen, som

meddelades den 16 december 2013, dömdes Okan Kale för två fall av brottet missbruk av bank- eller kreditkort. Straffet bestämdes för vart och ett av brotten till fängelse i fyra år och två månader och fängelse i åtta dagar i stället för straffböter. Enligt den andra domen, som meddelades den 5 december 2016, dömdes han för ytterligare ett fall av brottet missbruk av bank- eller kreditkort till fängelse i sex år och tre månader samt fängelse i åtta dagar i stället för straffböter.

3. Enligt domarna hade brotten begåtts under perioden december 2010 till januari 2011. Brotten bestod i att Okan Kale hade tillverkat kopior av andra personers identitetshandlingar och med hjälp av dessa skaffat kreditkort som var knutna till personernas identiteter. Han hade sedan använt kreditkorterna genom att ta ut kontanter och göra inköp till ett sammanlagt värde motsvarande cirka 26 000 kr.

4. Det fängelsestraff som återstår för Okan Kale att avtjäna uppgår till sex år och elva månader före frigivning med övervakning.

5. Okan Kale var kallad till samtliga rättegångstillfällen och var personligen närvarande under större delen av huvudförhandlingen i underinstansen vid prövningen som ledde till den första domen. I övrigt närvarade han inte, men företrädde av en försvarare.

6. Turkiet har lämnat en garanti för att Okan Kale, om han utlämnas, har en ovillkorlig rätt att påkalla en ny domstolsprövning av åtalet som ledde fram till den andra domen.

Utlämning för lagföring

7. Till stöd för framställningen om utlämning för lagföring har Turkiet åberopat en arresteringsorder och ett åtal. Av handlingarna framgår att Okan Kale är åtalad för bedrägeri begånget den 31 augusti 2007. Gärningarna har bestått i att Okan Kale, tillsammans med en medgärningsman, har skaffat och

sålt flygbiljetter åt fem personer och fått betalt av dem. De misstänkta gärningsmännen ska ha betalat flygbolaget genom att använda kreditkort som inte har tillhört dem och som de inte har varit behöriga att disponera.

Frihetsberövande i Sverige

8. Okan Kale är sedan den 10 december 2021 frihetsberövad med anledning av framställningen om utlämning för straffverkställighet.

Asylansökningar m.m.

9. Okan Kale har ansökt om asyl i Sverige 2011 och om skyddsstatusförklaring 2022. Migrationsverket har avslagit ansökningarna.

10. Det italienska inrikesdepartementet har 2014 erkänt flyktingstatus för Okan Kale. Det framgår dock inte av utredningen vilka skäl som låg till grund för beslutet.

Riksåklagarens inställning

11. Enligt riksåklagaren finns det inte hinder mot utlämning för straffverkställighet enligt utlämningslagen. En utlämning skulle inte heller vara oförenlig med Europakonventionen. Däremot finns det hinder mot utlämning för lagföring enligt 10 § andra stycket utlämningslagen på grund av att gärningarna är preskriberade enligt svensk lag.

Okan Kales inställning

12. Okan Kale, som förnekar brott, har motsatt sig utlämning för straffverkställighet och gjort gällande att det finns hinder mot utlämning enligt 7–9 §§ utlämningslagen samt att en utlämning skulle vara oförenlig med artiklarna 3, 6 och 9 i Europakonventionen. När det gäller utlämning för lagföring har han anslutit sig till vad riksåklagaren har anfört.

13. Okan Kale har sammanfattningsvis anfört följande.

14. Han är felaktigt dömd. År 2010 konverterade han från islam till kristendomen. Han blev till följd av detta hotad vid flera tillfällen av personer tillhörande nationalistgruppen Ülkücü; hoten har fortsatt även efter att han lämnade Turkiet. På grund av sin kristna tro vägrade han att göra militärtjänst i Turkiet. Han blev till följd av det misshandlad och bötfälld av militär personal. Han har också blivit misshandlad av polis av samma skäl.

15. Han har på grund av sin tro och vägran att göra militärtjänst beviljats flyktingstatus i Italien och han riskerar att i Turkiet utsättas för förföljelse som riktar sig mot hans liv. Det finns också risk för förföljelse på den grunden att hans mamma är kurd.

16. Han kan komma att bli dömd ytterligare en gång för samma brott som i de nu aktuella domarna. Han riskerar också att bli dömd upprepade gånger på grund av att han inte är beredd att fullgöra militärtjänst. Bristerna i det turkiska rättsväsendet medför att inte ens grundläggande rättssäkerhetskrav tillgodoses. Det finns risk för att han kommer att utsättas för misshandel och annan förnedrande behandling under en straffverkställighet i Turkiet. Förhållandena i de turkiska fängelserna är också undermåliga.

17. Han lider av så allvarlig psykisk ohälsa att en utlämning av honom får anses vara uppenbart oförenlig med humanitetens krav.

Utlämning för verkställighet av fängelsestraff

Hinder enligt 4 § utlämningslagen på grund av kravet på dubbel straffbarhet m.m.

18. De gärningar som Okan Kale har dömts för motsvarar enligt svensk rätt bedrägeri, alternativt grovt bedrägeri. För såväl bedrägeri av normalgraden som grovt bedrägeri är det föreskrivet fängelse i ett år eller mer. De påföljder som avses med framställningen överstiger fängelse i fyra månader och det gör

även den kvarstående strafftiden. Det finns därmed inte hinder mot utlämning enligt 4 § utlämningslagen.

Hinder mot utlämning enligt 7 § utlämningslagen på grund av risk för förföljelse

19. Av 7 § utlämningslagen följer att utlämning inte får ske av den som på grund av sin härstamning, tillhörighet till viss samhällsgrupp, religiösa eller politiska uppfattning eller annars på grund av politiska förhållanden löper risk att i den främmande staten utsättas för förföljelse som riktar sig mot hans eller hennes liv eller frihet, eller annars är av svår beskaffenhet.

20. Avsikten är att regleringen ska motsvara det skydd som flyktingar ges enligt utlämningslagen (2005:716) och 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning (se NJA 2020 s. 426 p. 10–12).

21. Migrationsverket har 2012 avslagit en ansökan om asyl av Okan Kale och har nu också i ett beslut av den 19 juli 2022 avslagit en ansökan om skyddsstatusförklaring. Migrationsverket har därvid bl.a. beaktat vad han anfört beträffande sin kristna tro och sin vägran att utföra militärtjänst i Turkiet.

22. Utredningen i Högsta domstolen ger inte anledning att avvika från den bedömning som Migrationsverket har gjort. Det har således inte framkommit något som visar att Okan Kale löper en konkret risk att utsättas för sådan förföljelse som avses i regleringen. Det finns därmed inte hinder mot utlämning enligt 7 § utlämningslagen.

Hinder mot utlämning enligt 8 § utlämningslagen på grund av humanitetens krav

23. Enligt 8 § utlämningslagen får utlämning inte beviljas om det är uppenbart oförenligt med humanitetens krav på grund av personens hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt, med beaktande av gärningens beskaffenhet och den främmande statens intressen. Hinder mot utlämning enligt denna bestämmelse föreligger endast i sådana undantagsfall där hänsynen till personen väger ojämförligt tyngre än intresset av utlämning.

24. Vad som har framkommit om Okan Kales psykiska hälsa ger anledning till viss oro. Det är emellertid inte visat att hans hälsotillstånd är sådant att det mot bakgrund av hur bestämmelsen ska tillämpas medför hinder mot utlämning, utan det ankommer på Turkiet att sörja för att han ges behövlig vård. Det finns därmed inte hinder mot utlämning enligt 8 § utlämningslagen.

Hinder mot utlämning enligt 9 § vid utevarodomar m.m.

25. Turkiet har, liksom Sverige, tillträtt 1957 års europeiska utlämningskonvention och har också ratificerat det andra tilläggsprotokollet till konventionen som reglerar bl.a. förutsättningarna för utlämning på grund av en dom som har meddelats utan att den dömde har varit personligen närvarande vid förhandling i saken inför domstol (utevarodom).

26. Enligt 9 § tredje stycket utlämningslagen ska därmed en fällande dom godtas, om det inte framgår att domslutet är uppenbart oriktigt. Men en utevarodom ska godtas endast om den dömdes rättighet att försvara sig ändå kan anses ha blivit nöjaktigt tillgodosedd eller den dömde, enligt en försäkran som den anmodande staten lämnar i utlämningsärendet, har möjlighet att påkalla en ny domstolsprövning som tillgodoser denna rättighet.

27. De domar som har åberopats till grund för framställningen kan inte anses uppenbart oriktiga.

28. Okan Kale var inte personligen närvarande vid hela det förfarande som föregick de domar som åberopats. Båda domarna får därför anses vara utevarodomar.

29. Mot bakgrund av vad som framkommit om Okan Kales deltagande i rättegången som ledde fram till den första domen och med hänsyn till att det är han som överklagat samt att domen från underinstansen inte ändrats i skärpande riktning får hans rätt att försvara sig anses ha blivit nöjaktigt tillgodosedd i den delen.

30. Det är dock inte visat att hans rätt att försvara sig har blivit nöjaktigt tillgodosedd när det gäller den andra domen, eftersom han inte närvarat personligen i den delen. Turkiet har dock lämnat en försäkran som motsvarar kraven enligt 9 § tredje stycket (se p. 6).

31. Hinder mot utlämning enligt 9 § utlämningslagen föreligger därför inte.

Europakonventionen

32. För att en utlämning ska vara oförenlig med artikel 3 i Europakonventionen krävs att det har kommit fram påtagliga grunder för att anta att den berörda personen, om han eller hon utlämnas, löper en konkret risk för att utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Enligt artikel 9 i Europakonventionen har var och en rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.

33. Av utredningen framgår att personer som vägrar att utföra militärtjänst i Turkiet riskerar att utsättas för upprepade bestraffningar samt att kristna kan utsättas för våld på grund av sin tro. Det finns även uppgifter om dåliga förhållanden i turkiska fängelser. Men det framgår inte av utredningen att Okan Kale löper en konkret risk att Turkiet skulle kränka hans rätt eller sakna vilja eller förmåga att skydda honom från att andra utsätter honom för sådana

kränkningar i Turkiet. Utredningen ger därmed inte stöd för att en utlämning skulle vara oförenlig med artikel 3 och inte heller med artikel 9.

34. För att en utlämning ska vara oförenlig med artikel 6 i Europakonventionen krävs att den som är föremål för begäran visar att hans eller hennes rättigheter till en rättvis rättegång riskerar att åsidosättas på ett flagrant sätt. Vad som har framkommit i ärendet om Okan Kales personliga förhållanden, om brottslighetens karaktär och om rättsväsendet i Turkiet är inte tillräckligt i detta avseende. En utlämning skulle därför inte vara oförenlig med artikel 6.

Utlämning för lagföring

35. I denna del prövar Högsta domstolen först frågan om det finns hinder mot utlämning enligt 10 § andra stycket utlämningslagen. Enligt den bestämmelsen får utlämning inte beviljas om straff för brottet skulle vara preskriberat enligt svensk lag.

36. De gärningar som Okan Kale är åtalad för motsvaras enligt svensk rätt av bedrägeri. Straffskalan för bedrägeri är fängelse i högst två år (se 9 kap. 1 § brottsbalken). Av brottsbalkens bestämmelser om preskription följer att någon påföljd inte får ådömas för bedrägeri om inte den misstänkte har häktats eller fått del av åtal inom fem år från brottet (se 35 kap. 1 § första stycket 2).

37. Okan Kale har inte häktats eller fått del av åtalet inom fem år från brotten. Framställningen innehåller inte heller någon uppgift om att det vidtagits någon åtgärd som enligt svensk lag skulle ha medfört preskriptionsavbrott. Av det följer att preskription har inträtt. Det föreligger därför hinder mot utlämning av Okan Kale för lagföring.

38. Vid denna bedömning saknar Högsta domstolen anledning att uttala sig i frågan om det även finns andra hinder mot utlämning för lagföring.

I avgörandet har deltagit justitieråden Agneta Bäcklund, Eric M. Runesson (referent) och Stefan Reimer
Föredragande har varit justitiesekreteraren Sofie Westlin